

16. Sisäpaikallissijojen synty

**kotasna, *kotasta ja *kotasnan*

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

Mistä sisäpaikallissijat ovat tulleet?

Kantauralissa sijoja oli vähemmän kuin nykysuomessa.

Kysymykseen ‘missä’ vastattiin lokatiivilla *-nA, esim. *kotana (vertaa nykysuomeen, jossa säilyy *kotona*, *ulkona*, *takana*).

Kysymykseen ‘mistä’ vastattiin ablatiivilla *-tA, esim. *kotata (nyky-suomessa astevaihtelun takia *kotoa*, *ulkoa*, *takaa*).

Kysymykseen ‘mihin’ vastattiin latiivilla, jolle oli ehkä kolmekin morfeemia, *-s, -η ja *-k, esim. *kotas, *kotaη, *kotak. Morfeemi *-s säilyy muodossa *ulos*, morfeemi *-k kuuluu vielä rajageminaationa tai glottaaliklusilina muodossa *taa*. Morfeemi *-η ei säily itsenäisenä, mutta esiintyy illatiivissa, esim. *kotaan* < *kotahan < *kotasana < *kotasena.

Kantauralin sijataivutus

SIJA	KANTAURALI	NYKYSUOMI	OSANA MUITA SIJOJA
nominatiivi	kota	kota	
genetiivi	kota-n	<u>koda-n</u>	
akkusatiivi	kota-m	<u>koda-n</u> (*-m > -n)	
lokatiivi	kota- <u>na</u>	koto- <u>na</u>	<u>koda-ssa</u> < *kota-s- <u>na</u> , <u>koda-lla</u> < *kota-l- <u>na</u>
ablatiivi	kota- <u>ta</u>	<u>koto-a</u> (astevaihtelu * <u>ta</u> > a)	<u>koda-sta</u> < *kota-s- <u>ta</u> , <u>koda-lta</u> < *kota-l- <u>ta</u>
latiivi	kota-k/s/η	esim. taa < * <u>taak</u>	kotaan > *kota-se-η, <u>koda-lle</u> < *kota-le-η
translatiivi	kota- <u>ksi</u>	<u>koda-ksi</u>	
abessiivi	kota- <u>ktak</u>	<u>koda-tta</u>	

Sisäpaikallissijojen kehitys

lokatiivi *kota-na* inessiivi **kota-s-na* > **kota-s-sa* > *koda-ssa*

ablatiivi *kota-ta* elatiivi **kota-s-ta* > *koda-sta*

latiivi *kota-s/k/η* illatiivi **kota-s-e-η* > **kotasan* > *kotahan*

Illatiivissa näkyy jälkitavujen **s* > *h* muutos, sama muutos näkyy -s-loppuisten nominien taivutuksessa, esim. *mies* : *miehen*, *lammas* : *lampahan* ~ *lampaan*.

Tekijät:
Rigina Ajanki
Emmi Pollari
Otto Vahtola

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

